

Teresa Radwańska, Marek Cwetsch, Kazimierz Radwański

Kraków - Stare Miasto, Pl. Wiosny Ludów, Kościół WW Świętych

Informator Archeologiczny : badania 18, 131

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Szerokość konstrukcji drewnianych sięga 6,5 m. Nasyż z nimi związany jest częściowo zniszczony, w związku z tym jego szerokość i wysokość jest obecnie trudna do sprecyzowania.

Podczas badań używano ceramikę z obrębu konstrukcji drewnianych, zabytki żelazne, fragmenty obrabianego drewna.

KRAKÓW - STARE MIASTO
Pl. Wiosny Ludów
Kościoł MW Świętych

Muzeum Archeologiczne
w Krakowie

Badania prowadzili: mgr Teresa Radwańska, mgr Marek Cwetsch /autor sprawozdania/. Nadzór naukowy sprawował doc. dr Kazimierz Radwański. Finansowało Muzeum Archeologiczne w Krakowie i Konserwator Zabytków Archeologicznych w Krakowie. Drugi sezon badań. Przedpole północnej części Okołu. Wczesne średniowiecze, średniowiecze, okres nowożytny.

W trakcie prac ziemnych związanych z budową cokołu pomnika Mikołaja Żybkiewiczza, na skwerze Placu Wiosny Ludów odkryto fragment muru kamiennego zbudowanego z tzw. kostki romańskiej. Rozpoczęto systematyczne badania archeologiczne, spodziewając się, iż odkryty fragment muru związany jest z najstarszą fazą budowy Kościoła MW Świętych. Kościół ten jest wzmiankowany w źródłach z połowy XIII w., znane są też późniejsze źródła dotyczące poszczególnych faz jego budowy do momentu rozbiórki obiektu /1835-1842/. W roku 1961 przeprowadzono na Placu Wiosny Ludów sondażowe badania archeologiczne, które potwierdziły znane ze źródeł rozplanowanie fazy gotyckiej kościoła.

Badania miały na celu rozpoznanie południowego muru nawy, południowo - zachodniego narożnika obiektu /skarpa narożna/ oraz zachodniej strefy kościoła. Prace koncentrowały się na zewnątrz obiektu. Wytoczono wykopy: V, VI, VII o łącznej powierzchni około 80 m².

Wykop V Stratygrafia: 40 cm - humus współczesny do 2 m warstwy gruzu /pozostałość rozbiórki 1835-1842/, do 3,45 m - warstwy przemieszane /niektóre wczesne średniowiecze, średniowiecze, okres nowożytny/, wykopy grobowe/ średniowiecze - okres nowożytny/.

W wyniku badań odsłonięto odcinek muru południowego nawy o długości 4,5 m wraz ze skarpią boczną. Na głębokości 90 - 170 cm wystąpiła nieciągła warstwa złożona z kostki romańskiej o przeciętnym wymiarze 15 x 8 cm. Poniżej zarejestrowano warstwowy mur z kamieni łamanych/ 3 warstwy o grubości 50 - 70 cm /spojony dużą ilością zaprawy wapiennej. Skarpa boczna jest związana z murem nawy. Na omówione wyżej elementy obiektu nakładają się wątki ceglane i kamienne związane z rozbudową południowego zaplecza kościoła po roku 1676 /kruchta, ossaria/.

Na głębokości około 300 cm wystąpiły wkopy grobowe cmentarza przykościelnego /ogółem 14 grobów/. Szkielety pochodzą z okresu nowożytnego. Uwagę zwraca grob nr 8 /trumna obita miedzianymi ćwiekami/.

Wykop VI Stratygrafia: do 40 cm - humus współczesny, do 160 cm - warstwy gruzu /pozostałość rozbiórki 1835-1842/.

Odsłonięto południowo-zachodnią skarpię narożną do głębokości 180 cm. Lica skarpy wykonane są częściowo z kostki romańskiej. W wątek włączono także ciosy dużych rozmiarów wykonane z piaskowca. Obserwacja szczegółów konstrukcyjnych skarpy skłania do twierdzenia o wtórnym użyciu budulca romańskiego.

Wykop VII Stratygrafia: do 40 cm - humus współczesny, do 90 cm - warstwy gruzu z udziałem kości ludzkich /warstwa przechodzi do deskowanego wkopu i sięga do calca/, do 2,20 m - średniowieczny poziom użytkowy, do 3,5 m - nawarstwienia wczesnośredniowieczne z wyraźnym poziomem osadniczym na głębokości 280 - 300 cm /poziom palenisk/.

W wykopie uchwycono nawarstwienia wczesnośredniowieczne przecięta przez wkop nowożytny i partię fundamentową domu wikariuszy /XVIII w./.

Prace w wykopie nie zostały ukończone, zwraca jednak uwagę poziom osadniczy z paleniskami oraz wczesnośredniowieczne warstwy zawierające dużą ilość kości zwierzęcych. Bliskie sąsiedztwo wykopu względem skarpy narożnej kościoła pozwala na uzyskanie w przyszłości nawiązania stratygrafii, a co za tym idzie uściślenia chronologii obiektu.

W trakcie badań uzyskano wiele interesujących zabytków ruchomych: ceramikę, przedmioty żelazne /noże, podkowy, fragmenty ostróg itp/, monety, medaliki oraz krzyżyki pochodzące z grobów.

Planowane jest zlokalizowanie wejścia do kościoła od strony zachodniej oraz odsłonięcie murów kaplicy i prezbiterium. Kluczowym problemem jest rozwiązanie kwestii budulca romańskiego. W chwili obecnej należy skłaniać się do twierdzenia, iż został on użyty wtórnie.

KRAKÓW - WAWEL
Rejony IV, VIII, X.

Kierownictwo Odnowienia Zamku
Królewskiego i Państwowe Zbiory
Sztuki na Wawelu

Badania terenowe prowadził zespół Pracowni Archeologicznej KOZK. Autor sprawozdania mgr Zbigniew Pianowski. Konsultacja naukowa prof. dr hab. Jerzy Frazik. Finansowało KOZK. Trzydziesty piąty sezon badań, Grodzisko IX-XIII w, zamek gotycki i renesansowy, relikty osadnictwa starożytnego.

Rejon IV, katedra, krypta za wielkim ołtarzem /J. Firlet, mgr Z. Pianowski/

Kontynuowano obserwacje archeologiczno-architektoniczne, prowadzone w latach 1982 i 1983, wykonano dokumentację murów. Potwierdziła się interpretacja z 1982 r., iż część poziomu użytko-